

Подручје примене: **ОПШТА БОЛНИЦА**

Назив процедуре:

**ПРОЦЕДУРА ЗА ОБАВЉАЊЕ
ПРИПРАВНИЧКОГ СТАЖА
ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА И
ЗДРАВСТВЕНИХ САРАДНИКА У
ОПШТОЈ БОЛНИЦИ „СТЕФАН
ВИСОКИ“**

Број процедуре: Мед ПР / 461

Датум овере процедуре: 03 DEC 2024

Датум измене процедуре: _____

Датум овере измене процедуре: _____

Процедуру израдио:

За Стручни тим процедуру оверио:

Мр фарм Стефан Поскурица
дипл. фармацевт - мед.
биохемичар

Стефан Поскурица
мр пх спец. мед. биохемије

Назив процедуре	
	<p>ПРОЦЕДУРА ЗА ОБАВЉАЊЕ ПРИПРАВНИЧКОГ СТАЖА ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА И ЗДРАВСТВЕНИХ САРАДНИКА У ОПШТОЈ БОЛНИЦИ «СТЕФАН ВИСОКИ» СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА</p>

Подручје примене	Општа болница „Стефан Високи“ – сва одељења/ службе
------------------	---

Верзија	
Датум	

Верзија	
Датум	

САДРЖАЈ ПРОЦЕДУРЕ:

1. Предмет, циљ и подручје примене
2. Опис процедуре заснивања приправничког стажа
3. Веза са другим документима

У циљу поштовања одредби Правилник о приправничком стажу и стручном испиту здравствених радника („Сл.гласник РС“ бр. 33/2019, 65/2022, 66/2022 – испр. и 68/2023), директор Опште болнице „Стефан Високи“ одобрава:

**ПРОЦЕДУРА ЗА ОБАВЉАЊЕ ПРИПРАВНИЧКОГ СТАЖА
ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА И ЗДРАВСТВЕНИХ САРАДНИКА У
ОПШТОЈ БОЛНИЦИ «СТЕФАН ВИСОКИ» СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА**

1. Предмет, циљ и подручје примене

Процедуром се регулише начин обављања приправничког стажа у циљу припреме за полагање стручног испита здравствених радника и примењује се у свим медицинским организационим јединицама Опште болнице „Стефан Високи“ Смедеревска Паланка (даље: Болница).

Приправнички стаж је практичан рад под надзором овлашћеног здравственог радника- ментора, којим се здравствени радник и здравствени сарадник (у даљем тексту: приправник) оспособљава за самосталан рад, у складу са законом.

Приправнички стаж се обавља под непосредним надзором здравственог радника који има **најмање пет година радног искуства у струци након положеног стручног испита, у складу са законом.**

Приправнички стаж обавља се по плану и програму којим су утврђене превентивне, дијагностичке, терапијске и рехабилитационе процедуре и вештине, као и процедуре и вештине здравствене неге које приправник треба да савлада у току приправничког стажа.

Приправнички стаж у Болници могу обављати следећи здравствени радници и здравствени сарадници, на начин прописан у табели уз достављање наведене документације (План и програм приправничког стажа у прилогу):

Занимање	Период обављања стажа	Потребна Документација
<p>Струковна медицинска сестра</p> <p>Струковна медицинска сестра-васпитач</p> <p>Организатор здравствене неге</p> <p>Дипломирани организатор здравствене неге</p> <p>Дипломирана медицинска сестра</p>	<ul style="list-style-type: none"> • здравствена нега у примарној здравственој заштити - 9 недеља • У секундарној здравственој заштити - • здравствена нега у служби за пријем и збрињавање хитних стања - 4 недеље • здравствена нега у интензивној терапији - 4 недеље • здравствена нега у психијатрији - 3 недеље • здравствена нега у хирургији - 3 недеље • здравствена нега у интерној медицини - 3 недеље 	<ul style="list-style-type: none"> • копију дипломе о стеченом образовању, • извод из матичне књиге рођених, • прочитана лична карта, • одштампану приправничку књижицу, • лекарско уверење, • санитарну књижицу, • доказ о вакциналном статусу
<p>Струковна медицинска сестра бабица</p>	<ul style="list-style-type: none"> • здравствену негу у примарној здравственој заштити – 9 недеља; • здравствену негу у стационарним здравственим установама 17 недеља 	<ul style="list-style-type: none"> • копију дипломе о стеченом образовању, • извод из матичне књиге рођених, • прочитана лична карта, • одштампану приправничку књижицу, • лекарско уверење, • санитарну књижицу, • доказ о вакциналном статусу ,
<p>Дипломирани терапеут рехабилитације</p> <p>Диломирани физиотерапеут</p>	<ul style="list-style-type: none"> • физикалну терапију - 6 недеље • кинезитерапију у области трауматологије - 4 недеље 	<ul style="list-style-type: none"> • копију дипломе о стеченом образовању, • извод из матичне књиге рођених, • прочитана лична карта,

Струковни физиотерапеут	<ul style="list-style-type: none"> • кинезитерапију у области педијатрије - 4 недеље • кинезитерапију у области неурологије - 4 недеље • кинезитерапију у области интерне медицине -4 недеље • кинезитерапија у области пулмологије - 4 недеље 	<ul style="list-style-type: none"> • одштампану приправничку књижицу, • лекарско уверење, • санитарну књижицу, • доказ о вакциналном статусу ,
Струковни радни терапеут	<ul style="list-style-type: none"> • рад у примарној здравственој заштити - 9 недеља • рад у стационарној здр. установи - 17 недеља 	<ul style="list-style-type: none"> • копију дипломе о стеченом образовању, • извод из матичне књиге рођених • прочитана лична карта, • одштампану приправничку књижицу, • лекарско уверење, • санитарну књижицу, • доказ о вакциналном статусу ,
Фармацеут (180 еспб) Дипломирани фармацеут(240 еспб) Струковни фармацеут(180 еспб)	<ul style="list-style-type: none"> • рад у апотеци - 14 недеља; • рад у болничкој апотеци - 4 недеље; • рад у галенској лабораторији -8 недеља 	<ul style="list-style-type: none"> • копију дипломе о стеченом образовању, • извод из матичне књиге рођених, • прочитана лична карта, • одштампану приправничку књижицу, • лекарско уверење, • санитарну књижицу,

<p>Струковни нутрициониста дијететичар</p>	<ul style="list-style-type: none"> • исхрану здравих људи - 13 недеља • исхрану болесних људи - 13 недеља. 	<ul style="list-style-type: none"> • копију дипломе о стеченом образовању, • извод из матичне књиге рођених, • очитана лична карта, • одштампану приправничку књижицу, • лекарско уверење, • санитарну књижицу, • доказ о вакциналном статусу ,
<p>Струковни медицински радиолог</p>	<ul style="list-style-type: none"> • рад у радиолошкој дијагностици и магнетној резонанци -17 недеља; • рад у радиолошкој терапији - 5 недеља; • рад у нуклеарној медицини - 4 недеље 	<ul style="list-style-type: none"> • копију дипломе о стеченом образовању, • извод из матичне књиге рођених, • очитана лична карта, • одштампану приправничку књижицу, • лекарско уверење, • санитарну књижицу, • доказ о вакциналном статусу ,
<p>Струковни санитарно- еколошки инжењер</p>	<ul style="list-style-type: none"> • хигијену и хуману екологију - 4 недеље; • унапређење исхране - 2 недеље; • дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију - 2 недеље; • контролу и превенцију болести - 7 недеља; • социјалну медицину - 3 недеље; • лабораторијску делатност - 2 недеље; • санитарно-хигијенских услова у радној средини - 6 недеља 	<ul style="list-style-type: none"> • копију дипломе о стеченом образовању, • извод из матичне књиге рођених, • очитана лична карта, • одштампану приправничку књижицу, • лекарско уверење, • санитарну књижицу, • доказ о вакциналном статусу ,

Струковни медицинско лабораторијски технолог	<ul style="list-style-type: none"> • биохемијске лабораторије - 8 недеља; • хематолошке лабораторије - 8 недеља; • трансфузијске медицине - 2 недеље; • патохистологије - 2 недеље; • имунохемије - 2 недеље; • микробиолошке лабораторије - 4 недеље. 	<ul style="list-style-type: none"> • копију дипломе о стеченом образовању, • извод из матичне књиге рођених, • прочитана лична карта, • одштампану приправничку књижицу, • лекарско уверење, • доказ о вакциналном статусу ,
Струковни инструментар	<ul style="list-style-type: none"> • здравствену негу у служби за пријем и збрињавање хитних стања- 4 недеље • здравствену негу у ендоскопској операционој сали- 9 недеља • здравствену негу у операционој сали- 13 недеља. 	<ul style="list-style-type: none"> • копију дипломе о стеченом образовању, • извод из матичне књиге рођених, • прочитана лична карта, • одштампану приправничку књижицу, • лекарско уверење, • санитарну књижицу, • доказ о вакциналном статусу ,
Струковни анестетичар	<ul style="list-style-type: none"> • здравствену негу у служби за пријем и збрињавање хитних стања- 4 недеље • здравствену негу у интензивној терапији - 9 недеља • здравствену негу у операционој сали- 13 недеља 	<ul style="list-style-type: none"> • копију дипломе о стеченом образовању, • извод из матичне књиге рођених, • прочитана лична карта, • одштампану приправничку књижицу, • лекарско уверење, • санитарну књижицу, • доказ о вакциналном статусу
Медицинску сестру – техничара Педијатријску сестру Гинеколошко-акушерску сестру Медицинску сестру васпитача	<ul style="list-style-type: none"> • дому здравља - 13 недеља; • стационарној здравственој установи - 13 недеља. 	<ul style="list-style-type: none"> • копију дипломе о стеченом образовању, • извод из матичне књиге рођених, • прочитана лична карта, • одштампану приправничку књижицу, • лекарско уверење, • санитарну књижицу, • доказ о вакциналном статусу ,

Физиотерапеутског техничара	<ul style="list-style-type: none"> • у служби за физикалну медицину и рехабилитацију - 26 недеља. 	<ul style="list-style-type: none"> • копију дипломе о стеченом образовању, • извод из матичне књиге рођених, • прочитана лична карта, • одштампану приправничку књижицу, • лекарско уверење, • санитарну књижицу, • доказ о вакциналном статусу ,
Лабораторијског техничара	<ul style="list-style-type: none"> • клиничко-биохемијској лабораторији - 9 недеља; • хематологији - 9 недеља; • у микробиолошкој лабораторији - 8 недеља 	<ul style="list-style-type: none"> • копију дипломе о стеченом образовању, • извод из матичне књиге рођених, • прочитана лична карта, • одштампану приправничку књижицу, • лекарско уверење, • доказ о вакциналном статусу ,
Фармацеутског техничара	<ul style="list-style-type: none"> • апотеци - 13 недеља; • болничкој апотеци - 5 недеље; • галенској лабораторији - 8 недеља 	<ul style="list-style-type: none"> • копију дипломе о стеченом образовању, • извод из матичне књиге рођених, • прочитана лична карта, • одштампану приправничку књижицу, • лекарско уверење, • санитарну књижицу, • доказ о вакциналном статусу ,

Ванредни здравствени прегледи

Здравствени преглед лице које обавља приправнички стаж на пословима са повећаним ризиком и сличним пословима, обавља се и када се заразне болести појаве на радном месту или у породици, ако за то постоје епидемиолошке и клиничке индикације.

Предлог за здравствени преглед лица у периоду краћем од прописаног може дати епидемиолог, одговорно лице у објекту, изабрани лекар запосленог лица односно приправника и санитарни инспектор.

Додатни здравствени прегледи

Ако се приликом прописаних здравствених прегледа у складу са позитивним прописима, посумња да је лице које обавља приправнички стаж на пословима са повећаним ризиком и сличним пословима, оболело или је носилац узрочника заразне болести која може угрозити здравље корисника производа или услуга које то лице пружа, том лицу се могу наложити и здравствени прегледи потребни за потврђивање дијагнозе заразне болести на коју се сумња, односно за потврђивање узрочника одређене заразне болести, ради лечења и предузимања других мера у складу са законом, предлог за здравствени преглед лица може дати епидемиолог, одговорно лице у објекту, изабрани лекар приправника и санитарни инспектор.

2. Опис процедуре заснивања приправничког стажа

Здравствени радник и здравствени сарадник који по завршеном циклусу образовања и обављеног дела приправничког стажа у примарној здравственој заштити, у складу са Планом и програмом приправничког стажа, жели да обави приправнички стаж у Општој болници „Стефан Високи“, обраћа се писаним захтевом за обављање приправничког стажа директору Болнице, односно главној сестри Болнице. Писани захтев се подноси на Обрасцу, који је у прилогу ове Процедуре и која чини њен саставни део.

Захтев здравствени радник и здравствени сарадник са стеченом високом стручном спремом на студијама у трајању од четири године подноси Директору Болнице док здравствени радник и здравствени сарадник са стеченом вишом стручном спремом на студијама првог степена односно са средњом стручном спремом подноси главној сестри Болнице.

Здравствени радник и здравствени сарадник коме је одобрено обављање приправничког стажа у Болници, јавља се у Правну службу, како би поднео потребну документацију за закључење Уговора о приправничком стажу.

Након закључења Уговора о приправничком стажу приправник је дужан да уз наведени уговор одговарајућој Лекарској комори достави и потребну документацију ради добијања Решења о упису у одговарајућу комору здравствених радника. Након добијања горе наведеног Решења приправник је у обавези да исто без одлагања достави Правној служби.

Пошто је потписао Уговор о приправничком стажу, здравствени радник односно здравствени сарадник средње, више или високе стручне спреме обавља разговор са главном сестром Болнице, која га упознаје са планом и правилима обављања приправничког стажа и упућује начелнику/главној сестри службе у којој ће обављати стаж.

Приправник приликом обављања приправничког стажа је у обавези да приправничку књижицу има код себе и након сваког обављеног дела приправничког стажа у одређеној Служби Болнице, преда књижицу здравственом раднику који у складу са законом врши непосредан надзор над обављањем приправничког стажа.

Доктор - ментор односно главна сестра Одељења уписаће у приправничку књижицу део приправничког стажа који је обављен на наведеном одељењу уз наведени опис послова које је приправник савладао и оверава га својим потписом и факсимилом.

Приправнички стаж обавља се у радно време у трајању од 40 сати недељно. Приправнички стаж обавља се по правилу без прекида. Под оправданим прекидом приправничког стажа сматра се болест, породилско одсуство и одсуство ради неге детета, војна обавеза, односно виша сила, у складу са законом. Уколико је дошло до оправданог прекида приправничког стажа, главна сестра одељења на којем се приправник тренутно налазио је дужна да о томе обавести Правну службу која ће сачинити прекид приправничког стажа. Приправнички стаж се продужава за онолико времена колико је прекид трајао. Након завршеног прекида, приправник је дужан да се јави Главној сестри одељења на којем је обављао стаж у тренутку прекида, а која је ће о томе одмах обавестити Правну службу како би се сачинио наставак приправничког стажа.

По завршеном приправничком стажу приправник се јавља директору здравствене установе који ће уредно попуњену приправничку књижицу потписати и оверити својим потписом.

2. Веза са другим документима

- Закон о здравственој заштити („Сл. гласник РС”, бр. 25/2019 и 92/2023- аутентично тумачење)
- Закон о раду („Сл. гласник РС“ бр. 24/05, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – одлука УС, 113/2017 и 95/2018 -аутентично тумачење)
- Правилник о приправничком стажу и стручном испиту здравствених радника („Сл.гласник РС“ бр. 33/2019, 65/2022, 66/2022 – испр. и 68/2023)
- Правилник о обавезним здравственим прегледима одређених категорија запослених лица у објектима под санитарним надзором, обавезним и препорученим здравственим прегледима којима подлежу одређене категорије становништва ("Службени гласник РС", бр. 3/2017)

	Припрема	Контролише	Одобрава
Име и презиме Радно место	Дипломирани правник	Главна медицинска сестра Болнице	Директор
Потпис	Слађана Ристић <i>Слађана Ристић</i>	Сенка Воркапић <i>Сенка Воркапић</i>	Др Владан Бенаковић
Датум	03 DEC 2024		

ПЛАН И ПРОГРАМ ПРИПРАВНИЧКОГ СТАЖА ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА И ЗДРАВСТВЕНИХ САРАДНИКА

I. ПЛАН И ПРОГРАМ ПРИПРАВНИЧКОГ СТАЖА ЗА ДОКТОРЕ МЕДИЦИНЕ

Односи се на здравствене раднике са стеченим високим образовањем на:

- 1) основним студијама из области медицине, у трајању од најмање пет година, по пропису којим је уређивано високо образовање до 10. септембра 2005. године;
- 2) интегрисаним академским студијама из области медицине, по пропису којим се уређује високо образовање почев од 10. септембра 2005. Године

План приправничког стажа:

- 1) Примарна здравствена заштита са организацијом здравственог система и актуелним законодавством - у трајању од 13 недеља;
- 2) Педијатрија - у трајању од 4 недеље;
- 3) Интерна медицина - у трајању од 5 недеља;
- 4) Гинекологија и акушерство - у трајању од 2 недеље;
- 5) Хирургија - у трајању од 2 недеље.

У току обављања приправничког стажа доктор медицине развија знања и вештине које је стекао у току студија, а која осигуравају континуирани процес пружања здравствене заштите, саветовања и информисања, изграђује лични професионални став и оспособљава се за самостални и тимски рад, поштујући начела професионалне етике.

Педијатрија

Доктор медицине у области педијатрије обучава се у обављању: здравственог васпитања за очување и подизање општег здравственог стања детета, с посебном пажњом на поједине старосне групе као што су новорођенчад, одојчад и адолесценти; специфичне здравствене заштите у односу на чиниоце ризика по здравље, болести и повреде, а нарочито акутних и заразних обољења, посебно АИДС-а и масовних незаразних обољења; ране дијагностике; постављања почетне и коначне дијагнозе; "скрининг" метода; метода благовременог и ефикасног лечења најчешћих стања, обољења и повреда; пружања хитне медицинске помоћи повређеним и оболелим у здравственој установи, изван здравствене установе и током транспорта; кућног лечења оболеле и повређене деце; индикација за рехабилитацију и метода практичне примене одређених метода рехабилитације; постављања индикација за консултативне специјалистичке и конзилијарне прегледе; постављања индикација за лабораторијске, рендген, ЕКГ, ултразвучне и друге дијагностичке методе; постављања индикација за упућивање на болничко лечење; принципа прописивања лекова, санитетског материјала и медицинских средстава у складу са фармакотерапијском доктрином; познавања водича добре клиничке праксе за најчешћа обољења и стања (астма, шећерна болест, хипертензија, гојазност, акутни гастроинтестинални поремећаји); процене и превенције ризичног понашања у адолесценцији (пушење, алкохолизам, наркоманија, прерана полна активност); систематског прегледа здравог одојчета; систематског прегледа предшколског детета; систематског прегледа школског детета; систематског прегледа адолесцента; мерења телесне масе, телесне висине и обима главе и упоређивања са стандардима (графиконима) раста; процене дентиције; процене стадијума полног сазревања; вођења здравственог картона и друге медицинске документације и евиденција; проверавања уредности вакцинација (у здравственој књижици и картону детета); објашњавања родитељима (и деци) значаја вакцинација; давања савета за исхрану одојчета, потхрањеног и гојазног детета; практичне примене оралних, субкутаних и интракутаних вакцина; индивидуалног здравствено-васпитног рада са адолесцентима; групног здравствено-васпитног рада са адолесцентима; анамнезе и прегледа болесног одојчета; анамнезе и прегледа болесног предшколског и школског детета; анамнезе и прегледа болесног адолесцента; узимања бриса ждрела; директног отоскопског прегледа; индиректног отоскопског прегледа; прописивања рецепта; давања писменог упутства за оралну рехидрацију; тумачења резултата хематолошких и биохемијских анализа; тумачења резултата рендгенских и ултразвучних прегледа; писања упута за консултативни преглед - физијатра, ОРЛ, офталмолога и других специјалности; кућних посета детету с акутним обољењем; кућних посета детету са хроничним обољењем.

Интерна медицина

Доктор медицине у области интерне медицине, обучава се у обављању:

(1) Кардиологија (1 недеља)

Интернистичке анамнезе и физикалног прегледа у кардиолошкој пријемној амбуланти; регистрација и интерпретација ЕКГ-а; мерења артеријске тензије; ултразвучног прегледа; давања и.в. терапије; кардио-пулмоналне реанимације; праћења пацијената до коронарне јединице и његовог збрињавања; убацивања привременог паце-маркера.

(2) Пулмологија (1 недеља)

Интернистичко-пулмолошке анамнезе у плућној пријемној амбуланти; интернистичко-пулмолошког физикалног прегледа; спирометрије; гасних анализа; читавања РТГ снимка; давања и.в. терапије; давања инхалаторне терапије; бронхоскопије.

(3) Гастроентерологија и ендокринологија (2 недеље)

Интернистичко-гастроентеролошке анамнезе у пријемној амбуланти; интернистичко-гастроентеролошког физикалног прегледа; дијагностике и терапије гастроентеролошких болести; лечења улкусне болести; збрињавања хитних стања у гастроентерологији; интернистичко-ендокринолошке анамнезе у пријемној амбуланти; интернистичко-ендокринолошког физикалног прегледа; дијагностике и терапије ендокринолошких болесника; лечења шећерне болести; збрињавања хитних стања у ендокринологији.

(4) Нефрологија и хематологија (1 недеља)

Интернистичко-нефролошке анамнезе у пријемној амбуланти; интернистичко-нефролошког физикалног прегледа; дијагностике и терапије нефролошких болесника; хемодијализе; збрињавања хитних стања у нефрологији; интернистичко-хематолошке анамнезе у пријемној амбуланти; интернистичко-хематолошког физикалног прегледа; дијагностике и терапије хематолошких болесника; дијагностике анемија и њиховог лечења; збрињавања хитних стања у хематологији.

Гинекологија и акушерство

Доктор медицине у области гинекологије и акушерства обучава се у обављању: гинеколошке анамнезе; гинеколошког прегледа; дијагностичких процедура у гинекологији; гинеколошких малих хируршких интервенција; гинеколошких операција; преоперативне припреме и постоперативне неге и терапије; дијагностике и лечења инфламаторних промена у малој карлици; раног откривања малигних обољења гениталних органа; контрацепције и непосредне посткоиталне контрацепције; јувенилне гинекологије; збрињавања хитних стања у гинекологији; акушерске анамнезе; акушерског прегледа; дијагнозе трудноће; дијагностике и лечења поремећаја у раној трудноћи; вођења нормалне трудноће; припреме труднице за порођај; вођења нормалног порођаја; вођења патолошког порођаја; пуерперијума; збрињавања крварења у раној и касној трудноћи; збрињавања хитних стања у акушерству; дијагностике и збрињавања акушерског шока, вођења здравствене документације и евиденција у гинекологији.

Хирургија

Доктор медицине у области хирургије, обучава се у обављању: хируршке анамнезе; клиничког прегледа дојке; клиничког прегледа абдомена; палпације периферних артерија и артерија врата; дигиталног прегледа ректума и простате; хируршких операција;

ендотрахеалне интубације и опште анестезије; протокола преоперативне припреме; примене основних принципа дезинфекције и стерилизације; збрињавања ургентних хируршких стања; крикотиреоидектомије и трахотомије; торакоцентезе код хематошнеумоторакса и пнеумоторакса; хируршке обраде инфекција коже и поткожног ткива (дренажа апцеса, инцизија парицијума), узимања бриса ране; постављања еластичног завоја; превијања ране и уклањање конаца; примарне обрада мање и средње ране; вађења доступних страних тела; давања локалне анестезије; заустављања крварења - привремене хемостазе; обраде мањих опекотина; обраде већих опекотина; интерпретације лабораторијских анализа и радиолошких прегледа у хируршкој дијагностици; протокола дијагностике и ургентног третмана неурохируршких повреда; венепункција, давања инфузија; давања и.м. ињекција; асистираниг дисања амбу балоном и маском; оксигенотерапије; припреме за транспорт до друге здравствене установе; назогастричне сукције; клизме; пункције плуралне шупљине; постављања уринарног катетера; привремене имобилизације.

II. ПЛАН И ПРОГРАМ ПРИПРАВНИЧКОГ СТАЖА ЗА МАГИСТРЕ ФАРМАЦИЈЕ

Односи се на здравствене раднике са стеченим високим образовањем на:

- 1) основним студијама из области фармације, у трајању од најмање четири године, по пропису којим је уређивано високо образовање до 10. септембра 2005. године;
- 2) интегрисаним академским студијама из области фармације, по пропису којим се уређује високо образовање почев од 10. септембра 2005. године.

Приправнички стаж за магистра фармације спроводи се:

- 1) у апотекарској установи, апотеци дома здравља, односно апотеци као организационом делу здравствене установе на примарном нивоу здравствене заштите и апотеци приватној пракси (у даљем тексту: аптека) - у трајању од 22 недеље;
- 2) у болничкој апотеци - у трајању од 4 недеље.

Програм приправничког стажа магистра фармације обухвата знања и вештине које магистар фармације треба да савлада како би се оспособио за самостални професионални рад у апотеци/болничкој апотеци.

У току обављања приправничког стажа, магистар фармације развија знања и вештине које је стекао у току студија а која осигуравају континуирани процес пружања фармацеутских здравствених услуга, саветовања и информисања, изграђује лични професионални став и оспособљава се за самостални и тимски рад, поштујући начела професионалне етике.

Болничка аптека

План и програм приправничког стажа магистра фармације у болници, односно болничкој апотеци, обухвата оспособљавање за самостално обављање следећих професионалних активности: планирање, набавка, пријем, складиштење и чување лекова и медицинских средстава; набавка, пријем, контрола и складиштење фармацеутских активних и помоћних супстанци, амбалаже и реагенаса; израда и контрола галенских лекова; припрема лекова према индивидуалним потребама пацијената болнице; провера и процена исправности

прописане терапије; издавање лекова и медицинских средстава; праћење, пријављивање и извештавање о нежељеним реакцијама на лекове и медицинска средства; припрему лекова високог ризика, односно централизовану припрему цитотоксичне терапије; анализу и евалуацију употребе лекова и одређених врста медицинских средстава у здравственој установи у чијем је саставу; организација и управљање процесом рада у болничкој апотеци, уз примену важећих законских и стручних прописа, као и Етичког кодекса фармацеута Србије.

III. ПЛАН И ПРОГРАМ ПРИПРАВНИЧКОГ СТАЖА ЗА МАГИСТРЕ ФАРМАЦИЈЕ - МЕДИЦИНСКЕ БИОХЕМИЧАРЕ

Односи се на здравствене раднике са стеченим високим образовањем на:

- 1) основним студијама из области фармације-медицинске биохемије, у трајању од најмање четири године, по пропису којим је уређивано високо образовање до 10. септембра 2005. године;
- 2) интегрисаним академским студијама из области фармације - медицинске биохемије, по пропису којим се уређује високо образовање почев од 10. септембра 2005. године.

План и трајање приправничког стажа за магистре фармације - медицинске биохемичаре:

- 1) Медицинска биохемија - у трајању 15 недеља;
- 2) Лабораторијска хематологија и хемостаза - у трајању од 6 недеља;
- 3) Санитарна хемија - у трајању од 2 недеље;
- 4) Токсиколошка хемија - у трајању од 2 недеље;
- 5) Социјална медицина - у трајању од 1 недеље.

У току обављања приправничког стажа, магистар фармације-медицински биохемичар развија знања и вештине које је стекао у току студија, а која осигуравају континуирани процес пружања здравствених услуга, саветовања и информисања, изграђује лични професионални став и оспособљава се за самостални и тимски рад, поштујући начела професионалне етике.

Програм приправничког стажа за магистре фармације - медицинске биохемичаре:

У току приправничког стажа магистар фармације-медицински биохемичар се оспособљава за самосталну примену знања и вештина о: концентрацијама биохемијских конституената у телесним течностима; физичко-хемијским, имунохемијским и другим аналитичким техникама за одређивање биохемијских параметара; поремећајима метаболизма угљених хидрата, протеина, липида, воде и електролита; лабораторијском испитивању функције органа; биохемијским променама које се јављају у различитим болестима; токсичним супстанцама (хемијска структура отрова, токсиколошки значај, механизам дејства, токсикокинетици, токсични ефекти, терапија тровања, квалитативна и квантитативна анализа у релевантном материјалу, легислатива); избору одговарајућих тестова за дијагнозу, праћење и прогнозу болести; интерпретацији добијених резултата; улози биохемијске лабораторије у дијагностици; улози токсиколошке лабораторије у дијагностици тровања, оптимизацији терапије, контроли квалитета животне средине; лабораторијском раду, контроли

квалитета која осигурава континуирани процес провере и процене резултата мерних поступака са циљем да се обезбеди поуздан налаз и медицински релевантна информација; руковању инструментима и опремом; заштити запослених у лабораторији и безбедном руковању хемикалијама и биолошким материјалом и фармацеутским, односно медицинским отпадом; коришћењу стручне литературе и интернета; препознавању и решавању проблема; самосталном и тимском раду (у лабораторији и у сарадњи са другим здравственим струкама); доношењу одлука.

Магистар фармације - медицински биохемичар се оспособљава оспособљавање за самостални рад у следећим областима:

Медицинска биохемија

(1) Биолошки материјал: врсте и начини узимања, руковање и чување биолошког материјала, примена стандардизованих поступака у узорковању, руковању и чувању биолошког материјала;

(2) Узроци варијабилности резултата лабораторијских анализа:

- преаналитички фактори: исхрана, стрес, положај тела, физички напор, циркадијални ритам, трудноћа, фармаколошки активне супстанце и лекови, утицај начина узимања узорака крви, хемоллиза, грешке у обележавању узорака, промене у узорку након вађења крви;

- аналитички фактори: утицај лекова, антикоагуланаса и других биохемијских параметара (хемоглобин, билирубин, липиди, имуноглобулини) на аналитички поступак одређивања биохемијских параметара; примена стандардизованих метода у одређивању клинички-релевантних анализа;

- постаналитички фактори: исписивање и издавање резултата, вођење лабораторијске документације;

(3) Прављење раствора: припрема хемикалија и посуђа, мерење супстанци, израда раствора поштујући захтеве за израду раствора, адекватно лагеровање раствора;

(4) Аутоматизација у медицинско-биохемијским лабораторијама:

- Биохемијски и хематолошки анализатор: упознавање са принципом рада апарата и самосталан рад на апарату уз надзор ментора и коришћење стручне литературе;

- Коагулометар, имунохемијски анализатор, апарат за читавање тест-трака за урин, пламени фотометар, анализатор за одређивање туморских маркера и хормона са различитим технолошким принципом мерења (луминометрија, хемилуминисценција, итд.) - зависно од опремљености лабораторије: упознавање са принципима рада апарата;

(5) Извођење општих, клинички релевантних анализа: пре извођења анализе упознаје се са: методом одређивања, биолошким материјалом из кога се може дати параметар одређивати, начином узорковања, факторима који утичу на избор методе одређивања, референтним интервалима и клиничком применом, интерпретацијом резултата, ограничењима методе, другим методама за одређивање датог параметра, литературом.

Супстрати и метаболити, липиди, електролити, елементи у трагу, протеини: глукоза, уреа, креатинин, мокраћна киселина, билирубин (укупан и директан), холестерол, ХДЛ-холестерол, ЛДЛ-холестерол (рачунски), триглицериди, гвожђе, ТИБЦ, калцијум, фосфат, натријум, калијум, хлориди, укупни протеини, албумин, Ц-реактивни протеин.

Ензими: аспартат-аминотрансфераза, аланин-аминотрансфераза, алкална фосфатаза, α -амилаза, лактат-деhidрогеназа, креатин-киназа, липаза, γ -глутамилтрансфераза, тест оптерећења глукозом, израчунавање клиренса креатинина;

(6) Квалитативна анализа урина (физичко-хемијски преглед урина): одређивање изгледа, боје, pH, релативне густине, хемијски преглед урина тест тракама и стандардним хемијским методама за поједине конституенте урина, конфирматорни тестови, микроскопски преглед седимента урина, тумачење резултата прегледа урина (протеинурија, хематурија, леукоцитурија, и др.);

(7) Преглед фецеса: окултно крварење у фецесу;

(8) Осигурање квалитета рада у лабораторији: познавање елементарних принципа унутрашње и спољашње контроле квалитета рада у лабораторији, утврђивање грешке применом контролних карти и контролних правила, утицај грешке на резултат лабораторијског одређивања и клиничку одлуку, упознавање са значајем мерне несигурности; примена затворених система за узимање крви и других биолошких материјала, правилна употреба прибора за једнократну употребу;

(9) Унапређење рационалне лабораторијске дијагностике: упознавање са радом медицинског биохемичара у лабораторији, учешћем медицинског биохемичара у консултацијама са осталим здравственим радницима у циљу рационалне и економичне лабораторијске дијагностике и избора релевантних анализа и протокола у дијагностици, лечењу и праћењу пацијената, основним начелима медицинско-биохемијске делатности и добре лабораторијске праксе, тј. са процесом обезбеђивања рационалне лабораторијске дијагностике и примене дијагностичких алгоритама, а у циљу постизања крајњег резултата постављања дијагнозе и лечења који унапређују квалитет живота пацијената, значајем познавања мерног принципа, физиолошке и методолошке варијације, исхране, физичке активности, лекова при интерпретацији резултата лабораторијских анализа.

Лабораторијска хематологија и хемостаза

Комплетна крвна слика са леукоцитарном формулом, ретикулоцити, седиментација еритроцита, интерпретација резултата, фибриноген, протромбинско време, активирано парцијално тромбoplastинско време, контрола антикоагулантне терапије.

Санитарна хемија

(1) Узорци и узимање узорка: правилан избор хомогеног узорка, правилно узимање узорка, фактори који утичу на стабилност узорка;

(2) Документација у санитарној лабораторији: захтев за анализу, интерпретација резултата, писање и издавање мишљења;

(3) Осигурање квалитета рада у санитарној лабораторији: упознавање са основним принципима унутрашње и спољашње контроле квалитета рада у лабораторији санитарне хемије;

(4) Израда раствора: специфичности прања и припреме посуђа, мерење хемикалија и израда раствора, адекватно обележавање и чување раствора;

(5) Испитивања квалитета и здравствене исправности намирница, пијаћих вода и предмета опште употребе: основне методе анализе намирница, пијаћих вода и предмета опште употребе, које обухватају гравиметријске, волуметријске, полариметријске, спектрофотометријске, колориметријске и хроматографске технике, процена квалитета и здравствене исправности намирница на основу одређивања нутримената (протеина, липида, угљених хидрата, минералних материја, витамина), воде, адитива и контаминената, одређивање физичких и хемијских параметара у води за пиће и предметима опште употребе, израчунавање енергетске вредности

намирница и дијететских производа, процена прилагођености састава дијететских производа специфичним нутритивним потребама, критичко тумачење информације на декларацијама.

Токсиколошка хемија

- (1) Узорци и узимање узорка: правилан избор узорка, правилно узимање узорка, фактори који утичу на стабилност узорка;
- (2) Документација у токсиколошкој лабораторији: токсиколошки захтев, токсиколошки налаз, интерпретација резултата;
- (3) Осигурање квалитета рада у токсиколошкој лабораторији: познавање основних принципа унутрашње и спољашње контроле квалитета рада у токсиколошкој лабораторији;
- (4) Израда раствора: специфичности прања и припреме посуђа, мерење хемикалија и израда раствора, адекватно обележавање и чување раствора;
- (5) Токсиколошка испитивања:

- клиничко-токсиколошка испитивања: биолошки материјал - скрининг процедуре, скрининг лекова, односно њихових метаболита у телесним течностима, одређивање садржаја етил алкохола у крви, идентификација опојних дрога у урину, биомаркери експозиције и ефекта при тровању металима и органским растварачима, основни елементи процене ризика на здравље људи;

- екотоксиколошка испитивања: узорковање ваздуха, воде и земљишта, одређивање садржаја најзначајнијих аерозагађивача (CO₂, NO_x, честица прашине, аероседимент), одређивање садржаја токсичних метала и фенола у водама, основни елементи еколошке процене ризика.

Социјална медицина

Упознавање са законима у области здравства, као и законском регулативом која се односи на квалитет и здравствену исправност намирница, воде за пиће и предмета опште употребе, адитива, отрова и опојних дрога.

IV. ПЛАН И ПРОГРАМ ПРИПРАВНИЧКОГ СТАЖА ЗА ЗДРАВСТВЕНЕ РАДНИКЕ СА СТЕЧЕНИМ ВИШИМ ОДНОСНО ВИСОКИМ ОБРАЗОВАЊЕМ НА СТУДИЈАМА ПРВОГ СТЕПЕНА (ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ, ОСНОВНЕ СТРУКОВНЕ СТУДИЈЕ), ОДНОСНО НА СТУДИЈАМА У ТРАЈАЊУ ДО ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

1. За медицинске сестре са завршеном одговарајућом вишом школом здравствене струке, односно са стеченим високим образовањем на студијама првог степена - основним струковним и основним академским студијама и стеченим стручним, односно академским звањем:

- Струковна медицинска сестра
- Организатор здравствене неге

- Дипломирани организатор здравствене неге
- Дипломирана медицинска сестра

план и програм приправничког стажа обухвата:

- 1) здравствену негу у примарној здравственој заштити - у трајању од 9 недеља;
- 2) здравствену негу у стационарној здравственој установи - у трајању од 17 недеља.

Здравствена нега у стационарним здравственим установама

Здравствена нега у служби за пријем и збрињавање хитних стања - 4 недеље

Приправник се упознаје са пословима на пријему и збрињавању хитних стања; са организацијом службе; обучава се за хитан пријем болесних и повређених; за идентификацију и решавање проблема у оквиру здравствене неге; за транспорт оболелог или повређеног; упознаје се са специфичностима здравствене неге болесника са обољењима и повредама плућа и дисајних путева, срца и крвних судова, трбушних органа, костију, мишића и нерава, као и болесника са акутним тровањима, психијатријским и гинеколошким обољењима. Обучава се за психичку подршку болесном или повређеном и члановима његове породице; за извођење дијагностичко-терапеутских мера и процедура у хитним стањима и упознаје се са вођењем здравствене документације и евиденција.

Здравствена нега у интензивној терапији - 4 недеље

Приправник се упознаје са организацијом рада у јединици за интензивну негу и терапију, пријемом болесника и специфичностима хигијенског режима, са акцентом на спречавању болничких инфекција. Обучава се за примену дијагностичко-терапеутских мера код животно угроженог болесника (ентерално и парентерално храњење, познавање употребе брзоделујућих лекова, трансфузије крви и крвних деривата, као и деловање медицинских апарата и њихова употреба). Упознају се са здравственом негом умирућег пацијента и поступањем са умрлим, обучава се за вођење здравствене документације и евиденција.

Здравствена нега у психијатрији - 3 недеље

Приправник се упознаје са специфичностима здравствене неге пацијента са менталним сметњама, оспособљава се за здравствену негу пацијента у психијатрији, за психосоцијалну рехабилитацију, упознаје се са улогом породице у процесу лечења и рехабилитације психијатријског пацијента и помоћи лицу у кризи, као и специфичним етичким питањима у здравственој нези ових пацијената и обучава за вођење здравствене документације и евиденција.

Здравствена нега у хирургији - 3 недеље

Приправник се упознаје са организацијом рада хируршког одељења, обучава се за пријем и здравствену негу хируршког пацијента, за примену дијагностичко-терапеутских мера у преоперативној и постоперативној здравственој нези, упознаје се са специфичностима хигијенског режима и спречавањем болничких инфекција и обучава за вођење здравствене документације и евиденција.

Здравствена нега у интерној медицини - 3 недеље

Приправник се упознаје са организацијом рада и пословима интернистичког одељења, обучава се за пријем и здравствену негу интернистичког пацијента, за примену дијагностичко-терапијских мера, за припрему пацијента за различита ендоскопска, радиолошка, радиоизотопска и друга испитивања, упознаје се са специфичностима хигијенског режима и спречавањем болничких инфекција и обучава за вођење здравствене документације и евиденција.

2. За гинеколошко-акушерске сестре - бабице са завршеном одговарајућом вишом школом здравствене струке, односно са стеченим високим образовањем на студијама првог степена основних струковних студија са стеченим стручним звањем:

Струковна медицинска сестра бабица

план и програм приправничког стажа обухвата:

- 1) здравствену негу у примарној здравственој заштити - у трајању од 9 недеља;
- 2) здравствену негу у стационарним здравственим установама - у трајању од 17 недеља.

Здравствена нега у стационарним здравственим установама

Гинекологија (5 недеља)

Приправник се упознаје са организацијом рада и пословима гинеколошког одељења; обучава се за пријем гинеколошких пацијената; збрињавање хитних гинеколошких стања; оспособљава се за примену дијагностичко-терапијских мера, едукације пацијената о хигијенском-дијететском режиму и самозбрињавању; обучава се за припрему и асистирање при малим хируршким интервенцијама, припрему пацијената за оперативне захвате и здравствену негу код оперисаних пацијената у оквиру интензивне неге и одељења гинекологије. Обучава се за рад на функционалном испитивању и лечењу стерилитета.

Акушерство (12 недеља)

Приправник се упознаје са пријемом трудница, радом на одељењу високоризичних трудноћа уз примену савремених електронских апарата, прихватом породиље у породилиште и контролом кроз сва порођајна доба; обучава се за вођење физиолошког порођаја и заштите међице при порођају и асистирању акушеру код неправилних порођаја и код акушерских операција; обучава се за прву негу новорођенчета и процену стања, хитну реанимацију новорођенчета, за рад на акушерском одељењу, контролу инволуције, негу епизиотомије или оперативне ране, едукацију породиље о хигијенско дијететском режиму, дојењу и нези детета; упознаје се са

планирањем здравствене неге и вођењем здравствене документације и евиденција, извођењем и контролом стерилизације, спровођењем мера на превенцији интрахоспиталних инфекција и сарадњом са другим члановима тима: гинеколог - акушер, анестезиолог, педијатар, дијететичар и социјални радник.

3. За физиотерапеуте са завршеном одговарајућом вишом школом здравствене струке, односно са стеченим високим образовањем на студијама првог степена - основних струковних и основних академских студија са стеченим стручним, односно академским звањем:

Дипломирани терапеут рехабилитације

Диломирани физиотерапеут

Струковни физиотерапеут

план и програм приправничког стажа обухвата:

- 1) физикалну терапију - у трајању од 6 недеља;
- 2) кинезитерапију у области трауматологије - у трајању од 4 недеље;
- 3) кинезитерапију у области педијатрије - у трајању од 4 недеље;
- 4) кинезитерапију у области неурологије - у трајању од 4 недеље;
- 5) кинезитерапију у области интерне медицине - у трајању од 4 недеље;
- 6) кинезитерапија у области пулмологије - у трајању од 4 недеље.

Физикална терапија

Приправник се упознаје са одељењем за физикалну терапију, апаратима, средствима и техникама које се користе у физикалној терапији; специфичностима у области физикалне терапије и вођењем здравствене документације и евиденција.

Кинезитерапија у области трауматологије

Приправник се упознаје са организацијом одељења за трауматологију, специфичностима у области трауматологије, задацима рехабилитационог тима, вођењем здравствене документације и евиденција.

Кинезитерапија у области педијатрије

Приправник се упознаје са специфичностима кинезитерапије у области педијатрије, опремом и техникама која се користи у сали за кинезитерапију деце, обучава се за приступ детету и породици, као и за њихову едукацију. Обучава се за терапеутску процену стања и узимање функционалног статуса детета, сарађује са осталим члановима рехабилитационог тима и упознаје се са вођењем здравствене документације и евиденција.

Кинезитерапија у неурологији

Приправник се упознаје са специфичностима кинезитерапије у неурологији, обучава се за узимање функционалног статуса неуролошких пацијената, за састављање кинезитерапијског плана и програма, за едукацију пацијента и породице и упознаје се са вођењем здравствене документације и евиденција.

Кинезитерапија у интерној медицини

Приправник се упознаје са специфичностима кинезитерапије у области интерне медицине, обучава се за узимање функционалног статуса интернистичких пацијената, за састављање кинезитерапијског плана и програма, за едукацију пацијента и породице и упознаје се са вођењем здравствене документације и евиденција.

Кинезитерапија у пулмологији

Приправник се упознаје са специфичностима кинезитерапије у области пулмологије, обучава се за узимање функционалног статуса пулмолошких пацијената, за састављање кинезитерапијског плана и програма, за едукацију пацијента и породице и упознаје се са вођењем здравствене документације и евиденција.

4. За радне терапеуте са завршеном одговарајућом вишом школом здравствене струке, односно са стеченим високим образовањем на студијама првог степена основних струковних студија и стеченим стручним звањем:

Струковни радни терапеут

план и програм приправничког стажа обухвата рад:

- у примарној здравственој заштити 9 недеља
- у стационарној здравственој установи - у трајању од 17 недеља.

У обављању приправничког стажа приправник се оспособљава за самосталан рад на превенцији лошег држања тела, постуралној дисфункцији деце и школске деце; превенцији деформитета код деце и школске деце са израженим лошим држањем, саветовању за адекватан избор занимања; тренингу за коришћење заштитних покрета и положаја лица са ризиком; за рад са децом из ризичних породица.

У обављању приправничког стажа приправник се оспособљава за самостални рад код провере способности, давању упутстава и тренинга за активности свакодневног живота код лица са почетним или унапредовалим знацима обољења или оштећења организма; за израду протективних, корективних и функционалних помагала, за ергономско прилагођавање прибора и алата, за планирање и спровођење

корективних положаја приручним и посебно пројектованим и израђеним средствима. Обучава се за пројектовање физичке средине особа са инвалидитетом и за едукацију лица из пацијентовог окружења. Оспособљава се за едукацију пацијента код коришћење ортоза, апарата, функционалних помагала и протеза, за побољшање функционалних способности и развијање способности прилагођавања и компензовања, моторних, психомоторних, проприоцептивних, чулних и когнитивних функција; за настављање школских, професионалних, друштвених и уобичајених свакодневних активности.

5. За фармацеутске техничаре са завршеном вишом школом здравствене струке, односно са стеченим високим образовањем на студијама првог степена основних академских студија и струковних студија и стеченим звањем:

Фармацеут (180 еспб)

Дипломирани фармацеут (240 еспб)

Струковни фармацеут (180 еспб)

план и програм приправничког стажа обухвата:

- 1) рад у апотеци - у трајању од 14 недеља;
- 2) рад у болничкој апотеци - у трајању од 4 недеље;
- 3) рад у галенској лабораторији - у трајању од 8 недеља.

Рад у болничкој апотеци

Приправник се оспособљава за пријем лекова, завојног материјала, стерилних раствора, средстава за дезинфекцију, издавање лекова, медицинских средстава, завојног материјала на основу требовања са одељења, учествује у производњи и подели масти и инфузионих раствора и учествује у компјутерској обради података.

6. За нутриционисте - дијететичаре са завршеном одговарајућом вишом школом здравствене струке, односно са стеченим високим образовањем на студијама првог степена основних струковних студија и стеченим звањем:

Струковни нутрициониста дијететичар

план и програм приправничког стажа обухвата:

- 1) исхрану здравих људи - у трајању од 13 недеља;
- 2) исхрану болесних људи - у трајању од 13 недеља.

Приправник се оспособљава за рад на превенцији и унапређењу здравља кроз здравствено-васпитни рад код свих групација становништва, израчунавање и прилагођавање енергетских потреба корисника, за састављање и планирање јеловника према дијеталним шемама и нормативима, контролу припремљених obroка, количине намирница и органолептичких својстава obroка, планирање набавке

хране и контролу квалитета намирница, организацију правилног складиштења намирница, надзор над спровођењем организације и поступка рада у целокупном систему исхране. Оспособљава се за самостално одређивање дијетотерапије пацијената у стационарној установи, узимање нутритивне анамнезе, анализу учинка дијететске исхране на дијагностичке и терапеутске поступке, сарадњу са хигијенско-епидемиолошком службом и другим службама и вођење здравствене документације и евиденција.

7. За радиолошке техничаре са завршеном одговарајућом вишом школом здравствене струке, односно са стеченим високим образовањем на студијама првог степена основних струковних студија и стеченим стручним звањем:

Струковни медицински радиолог

план и програм приправничког стажа обухвата:

- 1) рад у радиолошкој дијагностици - у трајању од 8 недеља;
- 2) рад у области компјутеризоване томографије - у трајању од 5 недеља;
- 3) рад у магнетној резонанци - у трајању од 4 недеље;
- 4) рад у радиолошкој терапији - у трајању од 5 недеља;
- 5) рад у нуклеарној медицини - у трајању од 4 недеље.

Рад у радиолошкој дијагностици

Приправник се упознаје са радом у радиолошкој дијагностици, са техникама и начином добијања слике - филма, оптимизацијама дозе и заштитом пацијената. Оспособљава се за коришћење радиолошке опреме у интервентној радиолошкој дијагностици, постављање и центрирање пацијената, избор фактора експозиције, оптимизацију дозе. Сарађује са радиологом и другим здравственим радницима, као део мултидисциплинарног тима. Обучава се за вођење здравствене документације и евиденција.

Рад у области компјутеризоване томографије

Приправник се у оквиру области компјутеризоване томографије обучава за припрему материјала и радиолошке опреме, за постављање пацијента у правилан положај за снимање, за избор одговарајућег софтверског програма за преглед, оптимизацију дозе, за чување контрастног и другог материјала и опреме која се користи приликом прегледа и за вођење здравствене документације и евиденција.

Рад у магнетној резонанци

Приправник се у дијагностици са магнетном резонанцом упознаје са начином поступања и правилима при раду у магнетном пољу, са основним принципима физике и управљања, опремом са пулсном секвенцом, са избором T1 или T2 фазе, протон сликом, карактеристикама ткива, као и детекцијом и пријемом сигнала и коришћењем целокупне додатне и помоћне опреме.

Рад у радиолошкој терапији

Приправник се упознаје са радом у радиолошкој терапији и улогом у планирању третмана, мултидисциплинарним приступом при извођењу третмана и вођењу здравствене документације и евиденција. Обучава се за заштиту од зрачења и оптимизацију дозе, руковање опремом за спровођење третмана, постављање пацијента, одређивању величине поља, примене калупа и других параметара. Упознавање са начином вођења евиденције о третману који је примењен, као и о чувању података.

8. За санитарне техничаре са завршеном одговарајућом вишом школом здравствене струке, односно са стеченим високим образовањем на студијама првог степена основних струковних студија и стеченим стручним звањем:

Струковни санитарно-еколошки инжењер

план и програм приправничког стажа обухвата:

- 1) хигијену и хуману екологију - у трајању од 4 недеље;
- 2) унапређење исхране - у трајању од 2 недеље;
- 3) дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију - у трајању од 2 недеље;
- 4) контролу и превенцију болести - у трајању од 7 недеља;
- 5) социјалну медицину - у трајању од 3 недеље;
- 6) лабораторијску делатност - у трајању од 2 недеље;
- 7) санитарно-хигијенских услова у радној средини - у трајању од 6 недеља.

Хигијена и хумана екологија

У области хигијене и хумане екологије приправник се оспособљава за самостално узорковање воде за пиће, узорковање површинске и отпадне воде, намирница и предмета опште употребе, брисева са радних површина, ваздуха и седиментне материје и обучава се за рад на уређајима за узорковање ваздуха и седимената. Упознаје се са начином одвајања, кретања и третирања инфективног медицинског отпада, начином писања и израдом извештаја и вођењем здравствене документације и евиденција.

Унапређење исхране

У области унапређења исхране, приправник се упознаје са антропометријским инструментима и мерењима и проценом стања ухрањености, са начином утврђивања енергетских потреба, као и потреба за хранљивим и заштитним материјама, са протоколом израде дијета здравих и болесних лица.

Дезинфекција, дезинсекција и дератизација

У области дезинфекције, дезинсекције и дератизације, приправник се обучава за самостално обављање послова дезинфекције, дезинсекције и дератизације и упознаје се са процедурама система контроле квалитета, као и вођење здравствене документације и евиденција.

Контрола и превенција болести

У области контроле и превенције болести, приправник се оспособљава за рад у здравственом надзору над лицима која подлежу обавезном санитарном прегледу, здравственом надзору над клицоношама заразних болести, учествовање у пријављивању и евидентирању заразних болести, пријављивању и евидентирању незаразних болести и спровођењу противепидемијских мера. Упознаје се са мониторингом хладног ланца вакцина и календаром вакцинације и узима материјал за лабораторијске анализе у установи и на терену, са интрахоспиталним инфекцијама и мерама за њихово спречавање и вођење здравствене документације и евиденција.

Социјална медицина

У области социјалне медицине, приправник се оспособљава за прикупљање података из области здравствене статистике, учествује у изради извештаја о одређеним параметрима демографског кретања становништва и обучава се за послове здравственог васпитања и промоцију здравља.

Лабораторијска делатност

У области лабораторијске делатности, приправник се упознаје са поступцима анализе воде, намирница и предмета опште употребе и упознаје се са поступцима контроле стерилности. Упознаје се са радом лабораторије и процедурама анализе узорака санитарне хемије и токсикологијом.

Санитарно-хигијенски услови у радној средини

У области радне средине, приправник се упознаје са поступцима за проверу одржавања хигијене у радној средини и обучава за prethodno и периодично испитивање санитарно-хигијенских услова у радној средини.

9. За лабораторијског техничара са завршеном одговарајућом вишом школом здравствене струке, односно са стеченим високим образовањем на студијама првог степена основних струковних студија и стеченим стручним звањем:

Струковни медицинско лабораторијски технолог

план и програм приправничког стажа обухвата области:

- 1) биохемијске лабораторије - у трајању од 8 недеља;
- 2) хематолошке лабораторије - у трајању од 8 недеља
- 3) трансфузијске медицине - у трајању од 2 недеље;
- 4) патохистологије - у трајању од 2 недеље;
- 5) имунохемије - у трајању од 2 недеље;
- 6) микробиолошке лабораторије - у трајању од 4 недеље.

Биохемијска лабораторија

У биохемијској лабораторији, приправник се обучава за узимање, пријем и тријажу биолошког материјала, примену стандардизованих поступака у узорковању, руковању и чувању биолошког материјала; упознаје се и оспособљава за самосталан рад на апаратима у лабораторији, са узроцима варијабилности резултата лабораторијских анализа; оспособљава се за извођење стандардних биохемијских анализа, хемијски и микроскопски преглед урина и преглед фецеса.

Хематолошка лабораторија

У хематолошкој лабораторији, приправник се оспособљава за одређивање комплетне крвне слике на хематолошком бројачу и израду стандардних хематолошких тестова, одређивање фибриногена, одређивање протромбинског времена и активираних парцијалних тромбoplastинског времена.

Трансфузијска медицина

У области трансфузијске медицине, приправник се оспособљава за самостално узимање крви, конзервацију, чување и транспорт крви, испитивање и контролу крви давалаца, пренатална испитивања крви и за претрансфузиона тестирања крви и компонената крви.

Патохистологија

У патохистолошкој лабораторији, приправник се оспособљава за рад на фиксирању и калупљењу узорака, сечењу, бојењу и осталим припремама за дијагностику узорака.

Микробиолошка лабораторија

У микробиолошкој лабораторији, приправник се оспособљава за обављање послова у микробиолошкој лабораторији, обучава се за стерилизацију лабораторијског посуђа, руковање стерилним материјалом, обраду, засејавање биолошког материјала на подлоге, прављење и бојење препарата, прављење хранљивих подлога и рад на микробиолошким анализаторима, као вођење здравствене документације и евиденција.

Лабораторија за имунохемију

У лабораторији за имунохемију, приправник се обучава за рад на имунохемијским анализаторима за одређивање туморских маркера и хормона са различитим технолошким принципом мерења, упознаје се са различитим техникама и методама у имунохемијским лабораторијама.

10. За инструментара са завршеном одговарајућом вишом школом здравствене струке, односно са стеченим високим образовањем на студијама првог степена основних струковних студија и стеченим стручним звањем:

Струковни инструментар

план и програм приправничког стажа обухвата:

- 1) здравствену негу у служби за пријем и збрињавање хитних стања - у трајању од 4 недеље;
- 2) здравствену негу у ендоскопској операционој сали - у трајању од 9 недеља;
- 3) здравствену негу у операционој сали - у трајању од 13 недеља.

У обављању приправничког стажа, приправник се упознаје са радом у операционој сали, начином кретања, асептичним радом, класификацијом и припремом оперативног веша, завојног материјала, инструмената и њиховом стерилизацијом, процесом стерилизације, контролом стерилизације (врстама и начинима), припремом добоша и инструментаријума за рад (прање, дезинфекција, промена филтера, одржавање). Приправник се обучава за савладавање технике хируршког прања руку, припрему инструмената, материјала, апарата и операционе сале за рад, постављање пацијента у одговарајући положај за одређене хируршке интервенције, упознаје са основама технике инструментирања, збрињавања патохистолошких препарата, превијање пацијента, трансфер пацијента у јединицу интензивне неге, упознаје са новинама у инструментирању, раду са новим апаратима и технологијама, организацијом службе операционе сале у редовним и ванредним условима, прихватањем етичких вредности и развијањем осећаја емпатије, љубави према позиву, савесног и одговорног односа према радном месту уз тимски рад, стиче потребна стручно-медицинска знања о новинама у хирургији, развија навике и способности посматрања и уочавања промена на оперативном месту, као основних елемената у лечењу и нези.

У обављању приправничког стажа, приправник се обучава за извођење специфичних вештина: припрема оперативног рубља и инструмената за стерилизацију (одржавање и упознавање са комплетима инструмената за рад); упознавање са начинима и врстама стерилизације, контрола стерилизације; провера рада апарата и њихово одржавање; упознавање и спровођење процеса дезинфекције; хируршко прање руку; инструментирање при хируршким интервенцијама; збрињавање пацијента након оперативног захвата (превијање, одржавање и дренажа); збрињавање патохистолошког и микробиолошког материјала, припрема документације и слање материјала на хистолошки преглед; припрема средстава за чишћење и дезинфекцију операционих поља; вођење здравствене документације (евиденција утрошеног завојног и другог материјала) и одржавање асептичног рада у операционој сали.

11. За анестетичара са завршеном одговарајућом вишом школом здравствене струке, односно са стеченим високим образовањем на студијама првог степена основних струковних студија и стеченим стручним звањем:

Струковни анестетичар

план и програм приправничког стажа обухвата:

- 1) здравствену негу у служби за пријем и збрињавање хитних стања - у трајању од 4 недеље;
- 2) здравствену негу у интензивној терапији - у трајању од 9 недеља;

3) здравствену негу у операционој сали - у трајању од 13 недеља.

У обављању приправничког стажа, приправник се обучава за: препознавање основних карактеристика појединих ургентних стања, превенцију и спречавање шока, обезбеђивање виталних функција, преоперативну и постоперативну негу болесника, стицање теоријског и практичног знања о специјалном приступу пацијенту при одлуци о врсти анестезије, упознавање са АСА скором и врстама анестезије и њиховим специфичностима, упознавање са компликацијама анестезије, стицање практичних и теоријских знања за правилно и стручно обављање интензивне и специјалне неге болесника, упознавање са новинама у анестезији и реанимацији, упознавање са организацијом анестезиолошке службе у редовним и ванредним условима, прихватање етичких вредности и развијање осећаја емпатије, љубави према позиву, савесног и одговорног односа према радном месту уз тимски рад, стицање потребних стручно-медицинских знања о савременој и интензивној нези болесника, развијање навика и способности посматрања и уочавања промена на болеснику, као основних елемената у лечењу и нези.

У обављању приправничког стажа, приправник се обучава за извођење специфичних вештина: упознавање са радом на апарату за анестезију, припрема апарата и лекова за извођење анестезије; припрема пацијента у одговарајући положај за анестезију у зависности од врсте анестезије; асистирање приликом интубације; мониторинг пацијента и праћење виталних параметара на вештачкој вентилацији; упознавање са компликацијама услед давања лекова (нуспојаве и прва помоћ); апликација крви и крвних деривата; вођење здравствене документације и евиденција; основи дезинфекције и стерилизације.

V. ПЛАН И ПРОГРАМ ПРИПРАВНИЧКОГ СТАЖА ЗА ЗДРАВСТВЕНЕ РАДНИКЕ СА СТЕЧЕНИМ СРЕДЊИМ ОБРАЗОВАЊЕМ

- **План и програм приправничког стажа за:**
 - Медицинску сестру - техничара
 - Педијатријску сестру
 - Гинеколошко-акушерску сестру

обухвата приправнички стаж у:

- 1) дому здравља - у трајању од 13 недеља;
- 2) стационарној здравственој установи - у трајању од 13 недеља.

Медицинска сестра - техничар и педијатријска сестра

Оспособљава се кроз практичан рад за самостално обављање општих и специјализованих послова здравствене неге; примену метода и поступака у циљу пружања здравствене заштите у домену примарне, секундарне или терцијарне превенције; примену метода асепсе и

антисепсе и рад у асептичним условима, а посебно спречавање интрахоспиталних инфекција и АИДС-а; упознаје основне принципе и циљеве здравствено-васпитног рада и оспособљава за спровођење здравственог васпитања као интегралног рада у свакодневној пракси; упознаје са применом принципа исхране здравих и болесних; оспособљава за вођење здравствене документације и евиденција.

Гинеколошко-акушерска сестра:

Оспособљава се за припрему потребног материјала, прибора и инструмената за рад; припрему пацијенткиње за преглед и гинеколошке интервенције; обучава се у контроли виталних функција, спровођењу терапије и узимању материјала за анализе; припреми пацијенткиње за операцију и спровођењу неге оперисаних пацијенткиња; вођење здравствене документације и евиденција; за пријем и тријажу трудница; праћење стања труднице у сва четири порођајна доба; спровођење здравствено-васпитног рада са трудницом и бабињаром; неге и контроле труднице код патолошке трудноће; спровођење свих хигијенско-епидемиолошких мера и спречавање интрахоспиталних инфекција.

План и програм приправничког стажа за Физиотерапеутског техничара

обухвата приправнички стаж у служби за физикалну медицину и рехабилитацију - у трајању од 26 недеља.

У обављању приправничког стажа, приправник се оспособљава кроз практичан рад за самостално обављање послова и задатака своје струке у циљу пружања здравствене заштите и спровођење терапијских процедура у области: фототерапије, термотерапије, хидротерапије, криотерапије, механотерапије, електротерапије, сонотерапије и др.; вођење одговарајуће здравствене документације и евиденција.

План и програм приправничког стажа за Лабораторијског техничара

обухвата приправнички стаж у:

- 1) клиничко-биохемијској лабораторији - у трајању од 9 недеља;
- 2) хематологији - у трајању од 9 недеља;
- 3) у микробиолошкој лабораторији - у трајању 8 недеља.

У обављању приправничког стажа, приправник се обучава за узимање и пријем биолошког материјала од пацијената, обележавање, припрему за рад биолошког материјала; самостално извођење поверених анализа; упознавање са основним принципима рада апарата на којима изводи анализе.

План и програм приправничког стажа за Фармацеутског техничара

обухвата приправнички стаж у:

- 1) апотеци - у трајању од 13 недеља;

- 2) болничкој апотеци - у трајању од 5 недеље;
- 3) галенској лабораторији - у трајању од 8 недеља.

Рад у болничкој апотеци

Приправник се оспособљава за пријем лекова, завојног материјала, стерилних раствора, средстава за дезинфекцију, издавање лекова, медицинских средстава, завојног материјала на основу требовања са одељења, учествује у производњи и подели масти и инфузионих раствора и учествује у компјутерској обради података.

2. Веза са другим документима

- Закон о здравственој заштити („Сл. гласник РС”, бр. 25/2019 и 92/2023- аутентично тумачење)
- Закон о раду („Сл. гласник РС“ бр. 24/05, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – одлука УС, 113/2017 и 95/2018 -аутентично тумачење)
- Правилник о приправничком стажу и стручном испиту здравствених радника („Сл.гласник РС“ бр. 33/2019, 65/2022, 66/2022 – испр. и 68/2023)
- Правилник о обавезним здравственим прегледима одређених категорија запослених лица у објектима под санитарним надзором, обавезним и препорученим здравственим прегледима којима подлежу одређене категорије становништва ("Службени гласник РС", бр. 3/2017)

ПРИЛОГ

МОЛБА ЗА ОБАВЉАЊЕ ПРИПРАВНИЧКОГ СТАЖА

Општа болница „Стефан Високи“
Др Владан Бенаковић

Поштовани,

Молим Вас да ми одобрите обављање дела приправничког стажа у Вашој установи, образовни профил _____ у трајању од _____, а почев од _____ године

Подносилац молбе

Име и презиме _____

Адреса _____

Контакт телефон _____

Лбо: _____

Обавезна документација за закључење Уговора о приправничком стажу:

1. копију дипломе о стеченом образовању,
2. извод из матичне књиге рођених,
3. очитана лична карта,
4. одштампану приправничку књижицу,
5. лекарско уверење,
6. санитарну књижицу,
7. доказ о вакциналном статусу

Сагласан

вд директор
др Владан Бенаковић

МОЛБА ЗА ОБАВЉАЊЕ ПРИПРАВНИЧКОГ СТАЖА

Општа болница „Стефан Високи“
Главна сестра Болнице

Поштовани,

Молим Вас да ми одобрите обављање дела приправничког стажа у Вашој установи, образовни профил _____ у трајању од _____, а почев од _____ године.

Подносилац молбе

Име и презиме _____
Адреса _____
Контакт телефон _____
Лбо: _____

Обавезна документација за закључење Уговора о приправничком стажу:

1. копију дипломе о стеченом образовању,
2. извод из матичне књиге рођених,
3. прочитана лична карта,
4. одштампану приправничку књижицу,
5. лекарско уверење,

Потребна документација за закључење Уговора о приправничког стажа у зависности од одговарајућег образованог профила (заокружити по потреби)

6. санитарну књижицу,
7. доказ о вакциналном статусу

Сагласна

Главна сестра Болнице
Сенка Воркапић
